

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nec.gov.ua, веб-сайт: www.nec.gov.ua

21.07.2020

№ 4510/16/7-20

на № _____

**Народному депутату України
Герезі О. В.**

вул. Грушевського, буд. 5, м. Київ, 01008

Шановний Олександрє Володимировичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула Ваш депутатський запит від 30.06.2020 № 65-06/393, оголошений на засіданні Верховної Ради України 03 липня 2020 року та надісланий до НКРЕКП листом Голови Верховної Ради України Д. Разумкова від 03.07.2020 № 11/10-1070, та повідомляє.

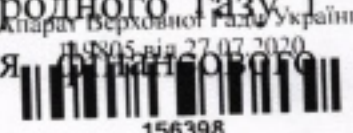
Конституцією України закріплений європейський курс України, а міжнародні зобов'язання нашої країни відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом та Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, зокрема, передбачають здійснення імплементації актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики як однієї з пріоритетних сфер реформування економіки України.

Регулятор, відповідно до покладених на нього завдань згідно із Законом України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», на постійній основі здійснює заходи, спрямовані на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики та інтеграції ринку природного газу України з відповідними ринками інших держав, зокрема в рамках Енергетичного Співтовариства.

Разом з цим державне регулювання ринків природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг, особливо в частині формування тарифної політики, є соціально чутливою сферою, а збільшення тарифів на зазначені послуги та зміна умов їх оплати особливо гостро сприймаються в суспільстві.

Ураховуючи зазначене, НКРЕКП здійснює свою діяльність з метою досягнення балансу інтересів споживачів, суб'єктів ринку природного газу, і держави та вживає всіх можливих заходів щодо зменшення навантаження на побутових споживачів природного газу.

0078014

156398

Формування та реалізація тарифної політики здійснюється НКРЕКП відповідно до законів України «Про природні монополії», «Про ринок природного газу», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», інших чинних нормативно-правових актів на принципах, зокрема, неупередженості та об'єктивності під час прийняття рішень, самоокупності суб'єктів природних монополій, стимулювання підвищення якості послуг суб'єктів природних монополій і задоволення попиту на них та забезпечення захисту прав споживачів.

Разом з цим до одних із основних завдань Регулятора на ринку природного газу належать сприяння безпечному, надійному та економному функціонуванню газової інфраструктури (зокрема газорозподільних систем), що дасть змогу забезпечити недискримінаційний доступ до неї для всіх замовників, та створення передумов для отримання споживачами економічних вигод від ефективного функціонування ринку природного газу.

Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, визначає Закон України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Відповідно до положень статті 1 Закону:

доступ – право користування потужністю об'єкта газової інфраструктури в обсязі та на умовах, встановлених у договорі про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG;

постачання природного газу – господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і полягає в реалізації природного газу безпосередньо споживачам на підставі укладених з ними договорів;

розподіл природного газу – господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з переміщенням природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки споживачам, але що не включає постачання природного газу.

До 01.01.2020 кінцевий платіж за природний газ для побутових споживачів, постачання яким здійснює постачальник, на якого покладено спеціальні обов'язки, визначався з урахуванням ціни природного газу як товару, торговельної надбавки (націнки) постачальника, тарифу на послуги транспортування природного газу, тарифу на послуги розподілу природного газу та податку на додану вартість.

Так, оплата послуг розподілу природного газу здійснювалась виходячи з фізичного обсягу розподілу природного газу та була складовою кінцевого платежу за природний газ для побутових споживачів. Така модель здійснення розрахунків за надані послуги розподілу має недоліки, зокрема велике фінансове навантаження на споживачів протягом опалювального сезону, нерівномірність надходження коштів для забезпечення сталого функціонування газорозподільної системи.

З 01.01.2020 відбулося виокремлення вартості послуги розподілу природного газу із загального кінцевого платежу за природний газ. При цьому

здійснено перехід до замовленої потужності та змінено принцип визначення вартості оплати послуги розподілу природного газу.

Згідно з частиною першою статті 40 Закону розподіл природного газу здійснюється на підставі та умовах договору розподілу природного газу в порядку, передбаченому кодексом газорозподільних систем та іншими нормативно-правовими актами.

За договором розподілу природного газу оператор газорозподільної системи зобов'язується забезпечити замовнику послуги розподілу природного газу на період та умовах, визначених договором розподілу природного газу, а замовник зобов'язується сплатити оператору газорозподільної системи вартість послуг розподілу природного газу.

Згідно з положеннями пункту 1 глави 6 розділу VI Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (із змінами) (далі – Кодекс), розрахунки споживача за послугу розподілу природного газу, що надається Оператором ГРМ за договором розподілу природного газу, здійснюються виходячи з величини річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача та оплачуються споживачем рівномірними частками протягом календарного року.

Місячна вартість послуги розподілу природного газу визначається як добуток $1/12$ річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача на тариф, встановлений Регулятором для відповідного Оператора ГРМ із розрахунку місячної вартості одного кубічного метра замовленої потужності.

Річна замовлена потужність об'єкта (об'єктів) споживача на розрахунковий календарний рік визначається Оператором ГРМ виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за газовий рік (з 01 жовтня по 30 вересня), що передував розрахунковому календарному року, який визначається відповідно до вимог цього Кодексу (положення пункту 2 глави 6 розділу VI Кодексу).

Таким чином, з 01.01.2020 кожен споживач сплачує кошти за отриману послугу розподілу рівними частинами протягом року незалежно від обсягу спожитого природного газу в поточному місяці.

Згідно з положеннями пункту 8 глави 6 розділу VI Кодексу у разі виникнення у споживача заборгованості за договором розподілу природного газу сторони (за згодою Оператора ГРМ) можуть укласти графік погашення заборгованості, який оформлюється додатком до договору або окремим договором про реструктуризацію заборгованості.

У разі відсутності графіка погашення заборгованості або його недотримання чи неоплати поточних платежів Оператор ГРМ має право у порядку, визначеному цим Кодексом та договором розподілу природного газу, припинити або обмежити розподіл (споживання) природного газу ГРМ на об'єкти споживача до повного погашення заборгованості.

Припинення або обмеження розподілу (споживання) природного газу не звільняє споживача від зобов'язання оплати вартості послуг за договором розподілу природного газу, крім випадку розірвання цього договору. У разі розірвання договору розподілу природного газу Оператор ГРМ коригує дані технічної потужності та вільної потужності для забезпечення нових приєднань

(резерву потужності) на відповідній ГРП згідно з вимогами розділу VII цього Кодексу.

Слід відмітити, що встановлення тарифів на основі нової методології як плати за замовлену потужність та відокремлення вартості послуг розподілу природного газу від вартості природного газу як товару надає ряд переваг для кінцевого споживача. Зокрема застосування європейських підходів до розрахунків за послуги розподілу природного газу дає можливість споживачам розуміти, за які послуги і якому підприємству вони сплачують. Оплата за послуги розподілу природного газу рівними частинами дозволяє уникнути великого навантаження на споживача в опалювальний період, коли споживання природного газу найбільше.

Розмір плати за послуги розподілу природного газу визначається для кожного споживача індивідуально залежно від обсягів споживання природного газу споживача у минулих періодах. Прозорість формування платежів за газ як товар та за послуги розподілу природного газу дозволяють споживачу відстежувати та контролювати власне споживання з метою мінімізації рахунків.

При цьому рівномірні надходження коштів дозволять газорозподільним підприємствам забезпечити високий рівень обслуговування газорозподільних мереж та їх складових, що знаходяться на балансі газорозподільного підприємства, з метою підвищення рівня безпеки газопостачання.

Відповідно до положень глави 2 розділу I Кодексу Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (будівництво) газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у його власності чи користуванні, належну організацію та надання послуги розподілу природного газу.

При цьому єдине джерело покриття витрат Операторів ГРМ як суб'єктів природної монополії, що необхідні для провадження діяльності з розподілу природного газу, – тариф на послуги розподілу природного газу. Забезпечення Операторів ГРМ коштами на обслуговування та експлуатацію газорозподільних систем є головною запорукою безпечного та надійного функціонування цих систем.

Формування витрат, які включаються до структури тарифу на послуги розподілу природного газу для газорозподільного підприємства, здійснюється виходячи з економічно обґрунтованих витрат кожного окремого газорозподільного підприємства з урахуванням державних і галузевих нормативів використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, норм амортизації, ставок податків, зборів, обов'язкових платежів, прогнозних індексів цін виробників промислової продукції і споживчих цін у планованому періоді. За рахунок цих коштів забезпечується робота газових мереж, експлуатація газового обладнання, підтримується цілодобова робота аварійних служб.

Звертаємо увагу, що плата за послуги розподілу природного газу не є новим (додатковим) платежем, оскільки послуги розподілу природного газу сплачувались побутовими споживачами природного газу завжди у складі кінцевого платежу за природний газ.

Разом з цим за результатами аналізу практичних аспектів правозастосування Кодексу та відкритих обговорень відповідного проєкту постанови НКРЕКП, проведених згідно з вимогами статті 16 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Регулятором з метою зменшення фінансового навантаження на нових побутових споживачів та побутових споживачів, які не здійснювали споживання природного газу в минулому газовому році, було прийнято постанову від 06 березня 2020 року № 580 «Про внесення змін до Кодексу газорозподільних систем», якою внесено зміни до Кодексу в частині порядку визначення річної замовленої потужності таких споживачів, виходячи з наведених величин:

39 куб. м – для об'єктів побутових споживачів, на яких природний газ використовується тільки для приготування їжі, що у грошовому еквіваленті в середньому по Україні з 01.07.2020 становить 3,00 грн/місяць (з ПДВ);

126 куб. м – для об'єктів побутових споживачів, на яких природний газ використовується для підігріву води та приготування їжі, що у грошовому еквіваленті в середньому по Україні з 01.07.2020 становить 9,70 грн/місяць (з ПДВ);

314 куб. м – для об'єктів побутових споживачів, на яких природний газ використовується комплексно, у тому числі для опалення, що у грошовому еквіваленті в середньому по Україні з 01.07.2020 становить 24,18 грн/місяць (з ПДВ).

Разом з цим звертаємо увагу, що відповідно до пункту 2 глави 6 розділу VI Кодексу з 01 січня 2021 року річна замовлена потужність об'єкта (об'єктів) споживача на розрахунковий календарний рік визначається Оператором ГРМ виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за газовий рік, що передував розрахунковому календарному року, який визначається відповідно до вимог цього Кодексу, але не може бути меншою за:

39 куб. м – для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується тільки для приготування їжі;

126 куб. м – для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується для підігріву води та приготування їжі;

314 куб. м – для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується комплексно, у тому числі для опалення, або об'єкта споживача, що не є побутовим.

Отже, починаючи з 01 січня 2021 року зазначені вище мінімальні обсяги споживання природного газу будуть застосовуватися однаково для всіх побутових споживачів, які не споживали природний газ у попередньому газовому році або споживання яких менше зазначених обсягів.

Таким чином, НКРЕКП реалізовано механізм визначення мінімальної плати за послуги розподілу для побутових споживачів, які є новими або які протягом минулого газового року не споживали природний газ, що відповідає принципу пропорційності та рівного доступу до газорозподільної системи.

При цьому звертаємо увагу, що з урахуванням опалювального та міжопалювального періодів 2018 року середнє річне споживання одного абонента, який споживає природний газ для приготування їжі, становив

147 куб. м, для підігріву води та приготування їжі – 290 куб. м, комплексно – 1309 куб. м.

Зазначену інформацію розміщено на вебсайті НКРЕКП за посиланням <http://www.nerc.gov.ua/?id=39753>.

Ураховуючи викладене вище, вважаємо, що встановлена Кодексом величина обсягу споживання для нових побутових споживачів та побутових споживачів, що не здійснювали споживання природного газу в минулому газовому році, для визначення величини річної замовленої потужності таких споживачів та розрахунку плати за розподіл природного газу є обґрунтованою та не потребує перегляду.

З повагою
Голова НКРЕКП

В. Тарасюк